

NEFRET SÖYLEMİ VE NEFRET SUÇLARI: LGBT BİREYLER KONUŞUYOR*

*Ebru Ertekin** ve Senem Uçar****

İlk Söz

LGBT nedir?

Bizim serüvenimiz böyle başladı.

Sıradan bir günde, herhangi bir derste tanıştığımız; aslında çoğumuz için de öylece söyleyip geçtiğimiz bir kavramdı. Çoğumuz LGBT deyip geçerken bu kavramın içeriği bizim için merak unsuruydu. Ufak ufak araştırmalar, tanıştığımız bireyler ve hocalarımız vasıtasıyla bu 'sıradan kavram' bizim için incelikli ve üzerinde durulması gereken bir konu haline geldi, aslında ülkemizin hiç durmadan kanayan bir yarası olduğunu da böylece fark etmiş olduk.

"LGBT: Lezbiyen, gey, biseksüel ve transgender sözcüklerinin baş harflerinden oluşan bir kısaltma" şeklinde tanımlanan bu kavram aslında kısacık bir tanımlamaya sığamayacak kadar ve içerisinde ayrımcılık, ötekileştirme, saldırı, nefret söylemi ve nefret suçu barındıran hassas ve detaylı bir mevzu.

Peki, nefret söylemi ve nefret suçu nedir?

Nefret diye adlandırdığımız duygu aslında var oluştan beri içimizde bulunan, herkese ve her şeye karşı hissedebileceğimiz bir duygu durumudur. Ancak bu hissin tamamıyla bir tercih meselesi olduğu kanaatindeyiz.

* Bu çalışma, 2015-2016 Bahar Döneminde Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Hukuk Metodolojisi dersi için hazırlanan ödevde dayanmaktadır. Ödevin hazırlanmasında ve yayıma hazırlanmasında bizi can kulağı ile dinleyip önemseyen değerli hocamız Doç. Dr. Ertuğrul Uzun'a desteklerinden ötürü; görüşmeci olmayı kabul eden trans arkadaşımız Eylül'e ve Denizli LGBTİ ve Aileleri'ne katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

** Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2016 mezunu

*** Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2016 mezunu

Nefret söylemi ise, toplumun belirli bir kesimine ve 'kendilerinden olmadıklarını düşündükleri azınlık gruplara' yöneltilen ve bu bireyleri hedef haline getiren konuşma biçimidir. Hassas ve kırılabilir azınlık gruplara yönelik nefret söyleminin kaynağını hoşgörüsüzlük ve önyargı oluşturmaktadır.

Ülkemizde nefret söyleminin çoğunlukla ifade özgürlüğü kapsamına dahil edildiğini görmekteyiz. İfade özgürlüğü Türkiye Cumhuriyeti Anayasası madde 25'te güvence altına alınmıştır. Bazı Avrupa ülkeleri nefret söylemini ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirmeyenken, ABD'de tam tersi bir yaklaşımla her türlü düşünce ve önyargıya saygı duyulması gerektiği görüşündedir.

Nefret suçu ise, nefret söyleminin bir ileriki aşaması ve ceza kanunları kapsamında yer alan bir suçun nefret saikiyle işlenmiş biçimidir. Nefret suçunun asli unsurunu, biz kavramının dışında kalanlara yani ötekileri yok etmeye yönelik ölüm propagandası oluşturmaktadır.

Bir derste bizlere 'Size 'Hey sen!' diye sesleneniniz olmadığında ne olur?' diye bir soru yöneltildiğinde, bu sorunun soruş biçiminin oldukça basit, içeriğinin ise fazlaca derin olduğu gerçeğiyle yüzleştik. Çünkü bir seslenene sahip olmadığımızda sesimizi duyuramayacak, ötekileşecek ve var olamayacağız.

Biz de yaptığımız bu araştırmada bir seslenene sahip olmayan LGBT bireylerin bir sesi de biz olabilelim diyerek onlara yöneltilmiş olan nefret söylemlerini değerlendirmeyi konu edindik. Bu sayede biraz da olsa onların dünyasına girebilecek, yaşadıklarını mağdurların kendi ağızlarından duyabilecektik.

Çok umutlu başladığımız bu yolculuk, bize, ön araştırma yapma gereksinimi hissettirdi. Böylelikle LGBT bireylerin yaşadıkları zorlukları görebilmek adına birçok belgesel ve film izleyip birçok da makale ve röportaj okuyarak haklarında bilgi toplamaya çalıştık. Bu yapılan ön araştırmalardan çıkardığımız en önemli sonuç, onlarla iletişim kurarken tek bir kelimenin hatta tek bir bakışın dahi onları incitebileceğidir. Bu sebeple her koşulda çok titiz hareket etmek gerekecekti.

Ancak toplumdan öyle soyutlanmak zorunda kalmış ve bu sebeple her alanda öylesine yok sayılmış kimselerden bahsediyoruz ki; sizin sevgi ve saygıyla yaklaşma isteğinizi göremeyecek hatta sizinle yüz yüze gelmekten çekinip yine yok sayılma korkusuyla bir araya gelme isteğinize tereddütle yaklaştıklarına tanık olduk.

Hal böyle olunca, kimisi güncel yaşanmış transfobik saldırıları dolayısıyla kendi kabuğuna çekildiğini, kimisi LGBT bireylerle irtibat kurmamızda aracı olmak istemediğini söyledi. Kimi dernek baştan seve seve yardımcı olabileceklerini söylerken daha sonra fikir değiştirdi. Kimisinin araştırma konumuzu duyduğunda dahi bakışları değişti. Türkiye'nin dört bir yanından ulaşmaya çalıştığımız LGBT derneklerinden ancak birkaçı haricinde hiçbirinden destek göremedik.

Kısaca, LGBT bireylerle bir şekilde iletişim kurmak istediğimizde biz de bir nebze ötekileştirildik. Kimisi ise, yeter ki sesimiz duyulsun diyerek canla başla ve içtenlikle sorularımızı yanıtladı.

Elimizdeki verilerin ışığında, bu hoşgörüsüzlük ve önyargının, tabiri caizse beşikten mezara kadar süregeldiğini ve bunun sadece tek bir bireyin değil de toplumun genel bir sorunu ve tamamıyla toplumun sorumluluğu dahilinde olduğuna ulaştık. Çünkü, bir LGBT bireyi durumunu fark ettiği zaman kendi içinde bunun muhakemesini yapıyor. Bu muhakeme esnasında kendisini diğer bireylerden farklı olduğunu ve tanrının onu terk ettiğini, bu yüzden bu halde olduğunu ve bunun normal bir durum olmadığını dahi hissedebiliyor. Daha sonra böyle yaratıldığını, sadece kendisinin böyle hissetmediğini idrak ederek benliğini bulmaya çalışıyor. Kendini tanımaya başladığı bu süreç, kimi zaman aileye açılmakla devam ederken kimi zaman da 'nasıl olsa anlaşılamayacağım' düşüncesiyle sır olarak kalmaya devam ediyor.

Ailesine açılanlardaysa ikili bir yol ayrımı söz konusu. Kimi aile 'BENİM ÇOCUĞUM' diyerek başlarına bir felaket gelmediğini, evlatlarının yaradılışının böyle olduğunu kabullenerek, onların en büyük destekçileri oluyorlar.

Kimi aile de bunun bir çeşit hastalık olduğunu, tedavi edilmesi gerektiğini düşünerek hastanenin yolunu tutuyor. Fakat bunun tedavi edilmesi gereken bir hastalık olmadığını öğrendiklerinde ya durumu sümen altı ediyor ya evlatlarını reddediyor ya da kabule geçiyorlar. Kabule geçme aşaması 'El âlem ne der?' sorusuyla devam ediyor.

Ve bizce en çetrefilli süreç de böylece başlıyor. Toplumun büyük çoğunluğunun bu konu hakkında ufacık bir bilgiye dahi sahip olamayışı hastalık yahut sapkınlık nitelendirmesine yol açıyor. Bunun sonucunda da normal - anormal algısı yaratılıp en küçük nefret söyleminden başlayarak medyada küçük düşürücü ifadelerin yer aldığı boy boy gazete haberlerine kadar devam eden bu soyutlama süreci, bu kimseleri nefret suçunun açık hedefi haline getiriyor.

Bu nefret söylemleri karşısında da kimisi sesini daha çok duyurarak 'Ben de varım!' derken kimisi de, olası bir mağdur olduğunun ve ait olduğu grubun varlığının hedef alındığının ayırdına vararak, kendini koruma içgüdüsüyle gizlenme eğiliminde oluyor.

Yaratılan bu toplumsal ya da genel ahlak algısı trans bireylere yönelik ayrımcılık ve nefret dayatmasıyla onları, sahip oldukları meslekleri icra edemeyecek hale getiriyor ve hayatlarını idame ettirmek zorunda bulunan bu kimseler seks işçiliğine yönelmek zorunda kalıyorlar.

Bu algı karşısında şanslı olarak nitelendirebileceğimiz bazı trans bireyler ise sahip oldukları cinsiyet kimlikleriyle okullarına yahut işlerine gidebiliyorlar. Yani olması gereken bir ölçüde belki çok azınlık bir kesim için sağlanmış oluyor.

LGBT bireylerle konuşma serüvenimizde bize dünyalarının kapılarını aralayanlardan bazılarının sorularımıza verdiği cevaplar şöyle:

GÖRÜŞMECİ 1

Bize biraz kendinizden bahsedip, cinsel yöneliminiz veya cinsiyet kimliğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kendinizdeki bu hali ilk ne zaman fark ettiniz, aile bireylerinizle bu durumu paylaştınız mı ve nasıl bir tepki ile karşılaştınız, psikolojik destek almaya zorlandınız mı? Arkadaşlarınızın ve çevrenizin tepkisi ne oldu?

Neredeyse herkesin bir meslek hayali vardır çocukken, sizin hayalinizdeki meslek neydi ve bu hayali gerçekleştirebildiniz mi? Öğrenim hayatınız nasıldı, bu süreçte karşılaştığınız baskı ve ayrımcılıklar oldu mu? Birde hobiler var tabi, hobilerinizi gün içinde rahatça gerçekleştirebiliyor musunuz; mesela sosyal medya kullanıyor musunuz, sanal ortamda hiç tacize uğradınız mı? Cinsiyet kimliğiniz veya cinsel yöneliminizden dolayı en çok hangi alanda zorluk yaşıyorsunuz?

Her yıl düzenlenen Onur Yürüyüşüne katılıyor musunuz, o gökkuşağı bayrağı açıldığında nasıl duygular yaşıyorsunuz, yürüyüş eylemleri sırasında çevreden ne gibi tepkiler alıyorsunuz, ne tür söylemlerle karşılaşıyorsunuz?

Peki şiddet ya da hayatınızdaki şiddet size neyi ifade ediyor? Medyada yer alan ayrımcılık ve nefret söylemi içerikli haberler sizde korku yaratıyor mu, hayatınızı ne ölçüde etkiliyor?

Sizce insanlarda bulunan nefret ve ayrımcılık olgusunu kırmak adına neler yapılmalı ve devletin rolü burada ne olmalı?

38 yaşındayım ve trans kadınıyım. Daha çocukken 6-7 yaşlarındayken farklı olduğumu hissediyordum ama nasıl bir farkım olduğunu çözemiyordum. Kadın gibi hissettiğimi orta 3'te tam olarak anladım. Ailemle ben paylaşmadım. Zaten tavırlarımdan onlar da farklı olduğumu anlıyorlar ama konduramıyorlardı. Okulda erkek bir hocam vardı, ona olan bakışlarımdan anlayıp ailemi okula çağırdı ve o anlattı. Ailem durumumun bir hastalık olduğunu düşündüğü için yıllarca hastanelere götürdü, tedaviyle geçecek bir şey sandıkları için beni bu konuda çok zorladılar. Adana'nın bir ilçesinde yaşıyorduk biz, küçük bir yerdi. Durumu öğrenen arkadaşlarımdan bir kısmı dalga geçti bir kısmı uzaklaştı. Hatta hiç yakınlık gösteren olmadı. Akrabalarım beni utanç meselesi olarak gördüler. Tamamen toplumdan soyutladılar.

Öğretmen olmak istedim, beni okulda ötekileştiren hocamdan hareketle onun gibi olmayacaktım ve benim gibi olanlara el uzatacaktım. Hayalimi gerçekleştirdim, sınıf öğretmeni oldum ama toplumsal baskı nedeniyle mesleğimi yapamadım. Çalıştığım yerlerde her seferinde sözlü taciz ve baskılarla istifaya zorlandım. Üniversite mezunuyum, orada da ayrımcılığa uğradım hem hocalarım hem de arkadaşlarımdan. Kantinde çalışanlar tarafından bile hor görülüyordum. Hobi olarak genelde evde ya da şehir merkezine uzakta yapılabilecek aktiviteleri tercih ediyorum. Hayvanlarla ilgilenmek beni çok mutlu ediyor, şehir dışındaki barınaklara ziyarete gidiyorum, arazi beslemelerine katılıyorum ama kendi köpeklerimi şehir içinde hava kararmadan gezdiremiyorum. Kendime bakım yapmayı seviyorum. Ellerim erkek eli olarak yaratılmış olsa da ben bir kadınıyım ve tırnaklarıma renk renk oje sürmek beni mutlu ediyor. Şarkı söylemeyi seviyorum, evde kendi kendime videolar çekiyorum. Sosyal medya kullanıyorum, kendimi yalnız hissetmememi sağlıyor, iletişim kurmayı, bizim de sizin gibi normal insanlar olduğumuzu göstermeyi ve örgütlenebilmeyi. Birçok taciz, tehdit içerikli mesaj alıyorum, alıştım diyebilirim. Ama bazen bize ayrımcı gözle bakmayan insanlardan sevgi destek içerikli mesajlar da alıyorum ve çok mutlu oluyorum. Translar olarak cinsel kimliğimiz en çok iş hayatında zorluk çıkartıyor.

Mesleklerimizi yapamıyoruz, vasıfsız olarak bile çalışamıyoruz hiçbir yerde. Bize tuvalet bile temizletmiyorlar. Biz de hayatımızı sürdürebilmek için seks işçiliği yapıyoruz. Ev kiralarken bile 500 liralık evi bize 1000 liradan aşağıya vermiyorlar.

Onur yürüyüşlerine mutlaka katılıyorum. Orada ötekileştirme, ayırım, hor görülme minimum seviyede. Gündüz vakti şarkılar söyleye söyleye, yüzümü kapüşonla gizlemeden, sokaktaki tüm bakışların üzerime çevrilmediği, insanların beni işaret etmediği nadir ve güzel anlardan. Ve bizi ne kadar yok saysalar da biz varız diye haykırabiliyoruz. Yalnız olmadığımızı görüyoruz. Orada bize nefretle değil sevgiyle bakan heteroseksüel bireyler gördükçe yarınlar daha umutla bakıyoruz. Gökkuşluğu bayrağı altında kendimi oraya ait hissediyorum. Ben bir Müslümanım ama bir keresinde böyle Müslüman mı olur diye dayak yemiştım. Ben bir Türküm, bir keresinde de Türklüğü kirletiyorsun diye dayak yemiştım. Ama gökkuşluğu bayrağının altında hiç hor görülmedim. Yürüyüşlerde kimisi bize küfür ediyor, kimisi bizimle yürüyor, kimisi ben yanından geçerken çocuğunun gözlerini kapatıyor kimisi karnında bebeğiyle bayrağımızı sallıyor, alay edenler de var tabii.

Fiziksel ve psikolojik şiddete defalarca maruz kaldım. İnsanlar kendileri gibi olmayana tahammül edemiyorlar. Ben de kendimi korumak için şiddete yönelmek zorunda kaldım. Sosyal medyadaki LGBTİ bireylerine karşı olan nefret söylemlerine alışsam da her defasında üzülüyorum, ben dahil bir çok arkadaşımız defalarca şiddete uğradık, bazılarımız cinayete kurban gitti. Sokağa her çıktığımda ya da evime biri geldiğinde korku hissediyorum içten içe.

İnsanlarda bu nefretin ve ayrımcılığın son bulması için bizim gizlenmek zorunda kalmamız gerekiyor. Bu bir hastalık değil, bu bir tercih de değil. Biz gerçekten böyle hissediyoruz. Ben çocukken annemle ablamın eteklerine heveslenir onları giyerdim. Annem ayrı ablam ayrı babam ayrı döverdi. Ben yine de herkes yattıktan sonra o eteği giyip evin içinde dans eder, herkes uyanmadan da geri çıkarıp yatağıma girerdim. Bedenim erkeğe aitti ama benim ruhum, kalbim, beynim kadın. Devlet bizi yok saymasın. Bizi topluma kazandırsın. Bize iş versin. Bize hak versin. Bizim karşımızda değil yanımızda olsun. Seks işçiliği yapmak istemeyen binlerce trans var ama karnımızı doyurmak için bile başka çaremiz kalmıyor. Bizden öğretmen de olur, avukat da olur, doktor da olur bizden her şey olur. Yeter ki bizi hor görmeyin.

GÖRÜŞMECİ 2

Bize biraz kendinizden bahsedip, cinsel yöneliminiz veya cinsiyet kimliğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kendinizdeki bu hali ilk ne zaman fark ettiniz, aile bireylerinizle bu durumu paylaştınız mı ve nasıl bir tepki ile karşılaştınız, psikolojik destek almaya zorlandınız mı? Arkadaşlarınızın ve çevrenizin tepkisi ne oldu?

Neredeyse herkesin bir meslek hayali vardır çocukken, sizin hayalinizdeki meslek neydi ve bu hayali gerçekleştirebildiniz mi? Öğrenim hayatınız nasıldı, bu süreçte karşılaştığınız baskı ve ayrımcılıklar oldu mu? Birde hobiler var tabii, hobilerinizi gün içinde rahatça gerçekleştirebiliyor musunuz; mesela sosyal medya kullanıyor musunuz, sanal ortamda hiç tacize uğradınız mı? Ve cinsiyet kimliğiniz veya cinsel yöneliminizden dolayı en çok hangi alanda zorluk yaşıyorsunuz?

Her yıl düzenlenen Onur Yürüyüşüne katılıyor musunuz, o gökkuşağı bayrağı açıldığında nasıl duygular yaşıyorsunuz, yürüyüş eylemleri sırasında çevreden ne gibi tepkiler alıyorsunuz, ne tür söylemlerle karşılaşıyorsunuz?

Peki şiddet ya da hayatınızdaki şiddet size neyi ifade ediyor? Medyada yer alan ayrımcılık ve nefret söylemi içerikli haberler sizde korku yaratıyor mu, hayatınızı ne ölçüde etkiliyor?

Sizce insanlarda bulunan nefret ve ayrımcılık olgusunu kırmak adına neler yapılmalı ve devletin rolü burada ne olmalı?

İsmim X, genelde Y ismini kullanıyorum. İşletme bölümü, birinci sınıf öğrencisiyim. Azerbaycan'dan geliyorum, İzmir doğumluyum.18 yaşındayım. Trans erkeğim. Bunun belirtileri ben çocukken hep vardı fakat annem ve ben bunu çevremizden dolayı hiç keşfedemedik.

İlk dışa vurma evresi 12 ile 14 yaş arasında oldu. Bir erkekle çıkarken aslında en yakın kız arkadaşıma aşık olduğumu fark ettiğimde anladım. Kısacası kendim fark etmeden küçük bir biseksüellik evresi geçirdiğimde idrak ettim bu durumu.

Geçen sene üniversiteyi kazandım. Türkiye'yi seçmek, bulunduğum şehirden kaçmam için büyük bir fırsattı. Ve geçen sene okuduğum bölümün İngilizce

hazırlık sınıfındayken anneme anlatma kararı aldım. İlk önce kabullenemedi, birtakım sinir krizleri geçirdi. Bu ortamdan bir tek travesti kavramını bildiği için onlar gibi olduğumu düşündü ve sert tepkiler verdi. Arkadaşlarım ve çevremi suçladı. Tabii uzun zamandır kendimi bastırığımı, gizlediğimi bilmeden. Sonrasında delirdiğimi düşünüp psikiyatriye götürdü. Kabullenemedi ilk önceler. Sonrasında ise bu durumun değişmez bir gerçek olduğunu anladı ve eskisi kadar tepki vermemeye başladı. Şimdi ise tek şartı var, bulunduğu şehire gidersem (yani yurt dışına) kız gibi giyinip süslenmemi istiyor ya da hiç gitmememi.

Bunu açıkladığım arkadaşlarımla en az 6 ay, en fazla 2 senelik ilişkimiz vardı. Yakın çevremden tepki görmedim, onlar karakterim için yanımda olduklarını ve her şekilde desteklediklerini belirttiler.

Bir işletmeci olmaktı hayalim. Geldiğim yerde en yüksek meslekti çünkü. Ve bunu seçmemdeki tek sebep, fakir ve babasız geçen bir çocukluk yaşamış olmam. Tek isteğim, ileride yüksek yerlere gelmek ve gerçekten yardıma ihtiyacı olan insanlara yardım edebilmek. Her şeyim bunun üzerine kurulu ve de ameliyat olup bedensel olarak da bir erkek olabilmek. Güzel bir hayat için..

Bahsettiğim gibi işletme okuyorum. Geçen sene hazırlık okumamın ardından bu sene ilk senemdi, kampüste ve girdiğim sınıflarda sert bakışlara maruz kaldım. Arkamdan konuşup gülenler, hocaların garip tavırları. Sınıfta beni öğrenen birkaç kızın sert davranışları, tavırları ve bakışları.. Kısacası alay konusu oldum bazı zamanlar. Bir gün öncesinde benimle kafede oturan sınıf arkadaşımın bir gün sonrasında beni öğrendikten sonra, Lut Kavmi hikayesini devreye sokup bir kaç sınıf arkadaşımı doldurması ve baskıcı davranışları..

Hobi olarak gitar çalıyorum, spor yapıyorum ve araba kullanıyorum bazen o yüzden taciz anlamında pek sorun yaşamıyorum. Sosyal medya kullanıyorum, erkeksi görüldüğüm için tanımadığım kişiler bu tür yaklaşımda bulunmuyor. Cinsiyet kimliğim nedeniyle iş bulmak isterken, hoca sınıfta yoklama alırken ve ileride üniversiteden mezun olurken mezuniyet olaylarında falan sorun yaşayabileceğimi düşünüyorum.

Şimdiye kadar maalesef Onur Yürüyüşüne hiç katılmadım. Bunu ileride düşünüyorum. Gökkuşuğu bayrağı masum aşk için savaşıyor, hissettiklerini tüm gücüyle koruyan ve zor bir hayatla baş etmek zorunda kalan insanları hatırlatıyor bana. Sizce gurur vermez mi? Bayrak, gurur ve cesaret veriyor.

Şiddet.. Hayatımda hep karşılaştım. Hem kendimin hem de arkadaşlarımla şiddete uğradığımı söyleyebilirim. Şiddet; masumca aşk için savaşıyor bir gey arkadaşımın birileri tarafından acımasızca dövülmesi, tacizler ve homofobik baskılar yüzünden sevgilisinin de intihar etmesi.. Ayrımcılık ve nefretle yaklaşan kişileri görünce tek bir laf kullanıyorum; kimse kınadığını yaşamadan ölmez. İlla ki bir şekilde karşılıklarına çıkar bu durum bir yerde. Sadece böyle yaklaşan kişilere üzülüyorum. Hepimiz insanız, bir annenin evladınız. Daha çok hırs yapıyorum, güzel yerlere gelip bu şekilde davranan kişileri kendi gücümle ezmek. Merhametli, adaletli biri olmam gerektiğini hatırlatıyor, bu tür sert davranış sergileyen insanlar.

Mesela bizim okula bir LGBT derneğinden gelip konuşma yapmışlar ve bunu saklı tutmuşlar. Bu durum saklı tutulmamalı. Üniversitelerin bütün bölümlerindeki öğrenciler bilinçlendirilmeli. Bu tür farklı hisseden öğrencilere dair konferanslar düzenlenip, öğrencilerin kendilerini anlatmasına izin verilmeli. Hocaların ilgisi ve saygısı öğrencilerin yargılarını kırmaya yardımcı eder. Televizyonlarda veya bazı programlarda bahsedilmeli. Ebeveynlerin bilinçlenmesi, çocuğunun eşcinsel arkadaşına veya kendini açıklayan çocuğuna sert tepki vermemesi gerek. Kısacası bu tür insanların da insan olduğunun bilincine varılması.. İnsan yiyen varlıklar olmadığımızı, herkesten daha iyi niyetli olduğumuzun anlatılması gerek.

GÖRÜŞMECİ 3

Bize biraz kendinizden bahsedip, cinsel yöneliminiz veya cinsiyet kimliğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kendinizdeki bu hali ilk ne zaman fark ettiniz, aile bireylerinizle bu durumu paylaştınız mı ve nasıl bir tepki ile karşılaştınız, psikolojik destek almaya zorlandınız mı? Peki arkadaşlarınızın ve çevrenizin tepkisi ne oldu?

Neredeyse herkesin bir meslek hayali vardır çocukken, sizin hayalinizdeki meslek neydi ve bu hayali gerçekleştirebildiniz mi? Öğrenim hayatınız nasıldı, bu süreçte karşılaştığınız baskı ve ayrımcılıklar oldu mu? Birde hobiler var tabii, hobilerinizi gün içinde rahatça gerçekleştirebiliyor musunuz; mesela sosyal medya kullanıyor musunuz, sanal ortamda hiç tacize uğradınız mı? Ve cinsiyet kimliğiniz veya cinsel yöneliminizden dolayı en çok hangi alanda zorluk yaşıyorsunuz?

Her yıl düzenlenen Onur Yürüyüşüne katılıyor musunuz, o gökkuşağı bayrağı açıldığında nasıl duygular yaşıyorsunuz, yürüyüş eylemleri sırasında çevreden ne gibi tepkiler alıyorsunuz, ne tür söylemlerle karşılaşıyorsunuz?

Peki şiddet ya da hayatınızdaki şiddet size neyi ifade ediyor? Medyada yer alan ayrımcılık ve nefret söylemi içerikli haberler sizde korku yaratıyor mu, hayatınızı ne ölçüde etkiliyor?

Sizce insanlarda bulunan nefret ve ayrımcılık olgusunu kırmak adına neler yapılmalı ve devletin rolü burada ne olmalı?

Ben X. 20 yaşında, bir üniversite öğrencisiyim. Eşcinsel bir erkeğim. Duygusal ve cinsel olarak erkeklerden hoşlanıyorum. Bu durumu ilk kez 7-8 yaşlarımdayken hissetmiştim ancak bunun adını koyamıyordum. 14.11.2015 tarihinde aileme açıldım. Hastalık olabileceğini ve doktora gidersem eğer düzelebileceğini düşündüler. Daha sonra ise, bu durumun zamanla değişmeyecek olduğunu anladılar. Ailem durumu anlayışla karşılamaya başladığı için üzerimde hiç baskı uygulamadı. Arkadaşlarımın büyük çoğunluğunu LGBT bireyleri oluşturuyor. Bunu heteroseksüel arkadaşlarıma söyleme zorunluluğu hissetmiyorum. Eğer durumun farkına varıp da sorarlarsa söylüyorum ve birçoğunun toplum içindeki davranışları farklılaşmaya başlıyor.

Okulda pek arkadaşlık kuramıyorum çünkü insanlar uzak davranıyorlar. Durumun farkında olanlarsa sürekli hakaret gibi şeyler sergiliyorlar. Ve durumun farkında olan öğretmen görevlilerinin ise, dile getirmeseler de garip ve hakaret içerikli bakışlarını üzerimde hissedebiliyorum. Sosyal medya kullanıyorum. Kim olduğunu dahi bilmediğim kimselerden 'Bu ne ya böyle' gibi tepkiler alıyorum. Evet bu da taciz.

Cinsel yönelimim en çok arkadaşlık, aile, akraba aslında kısaca genel olarak toplumla iç içe olduğum zamanlarda zorluk yaşıyor ve zamanla özgüveninizi de yitiriyorsunuz.

Onur Yürüyüşüne katılıyorum. Sözlü olarak ifade etmeseler bile alay ettiklerini, kendi aralarında dalga geçtiklerini görüyorum. Garip bakışlar eşliğinde yürüyoruz ve söze de çok gerek kalmaksızın ne düşündüklerini anlayabiliyoruz.

Şiddet.. Tek kelimeyle korkunç! Bir gün aynı şeyin benim ya da başka bir LGBT üyesinin başına da gelebileceği düşüncesi beni endişelendiriyor. Toplum içine girdiğim zaman hep tedirginim, ansızın bir yerlerden birileri laf atacak ya da saldıracak düşüncesiyle korkuyorum, her zaman tetikte ve panik halindeyim.

Devletin 'Koruma Yasaları' çıkarması gerektiğini düşünüyorum. Her zaman ve her yerde bilinçlendirmeler yapılmalı. Televizyonlarda kamu spotlarında saniyelik 'Eşcinseller de vardır!' densin istemiyorum. Eğer devlet LGBT bireylerini onaylarsa zamanla toplumun da buna alışabileceği taraftayım.

GÖRÜŞMECİ 4

Bize biraz kendinizden bahsedip, cinsel yöneliminiz veya cinsiyet kimliğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kendinizdeki bu hali ilk ne zaman fark ettiniz, aile bireylerinizle bu durumu paylaştınız mı ve nasıl bir tepki ile karşılaştınız, psikolojik destek almaya zorlandınız mı? Peki arkadaşlarınızın ve çevrenizin tepkisi ne oldu?

Neredeyse herkesin bir meslek hayali vardır çocukken, sizin hayalinizdeki meslek neydi ve bu hayali gerçekleştirebildiniz mi? Öğrenim hayatınız nasıldı, bu süreçte karşılaştığınız baskı ve ayrımcılıklar oldu mu? Birde hobiler var tabi, hobilerinizi gün içinde rahatça gerçekleştirebiliyor musunuz; mesela sosyal medya kullanıyor musunuz, sanal ortamda hiç tacize uğradınız mı? Ve cinsiyet kimliğiniz veya cinsel yöneliminizden dolayı en çok hangi alanda zorluk yaşıyorsunuz?

Her yıl düzenlenen Onur Yürüyüşüne katılıyor musunuz, o gökkuşağı bayrağı açıldığında nasıl duygular yaşıyorsunuz, yürüyüş eylemleri sırasında çevreden ne gibi tepkiler alıyorsunuz, ne tür söylemlerle karşılaşıyorsunuz?

Peki şiddet ya da hayatınızdaki şiddet size neyi ifade ediyor? Medyada yer alan ayrımcılık ve nefret söylemi içerikli haberler sizde korku yaratıyor mu, hayatınızı ne ölçüde etkiliyor?

Sizce insanlarda bulunan nefret ve ayrımcılık olgusunu kırmak adına neler yapılmalı ve devletin rolü burada ne olmalı?

İsmin X. 21 yaşındayım. Felsefe öğrencisiyim. Trans bir kadınıyım. Yani, biyolojik bedenim erkek olarak dünyaya geldim. Ama kendimi kadın olarak hissediyorum ve tanımlıyorum. Hatırlayabildiğim en erken yaşta bir farklılık olduğunu hissetmiştim. Bu belki 2, belki 3, belki 5 yaşta. Ailemle 2014'ün Kasım ayında paylaştım. İlk olarak annemle konuştum, bu durumu ve beni anlamaya çalıştığını, söyledi. Onun için zor da olsa bir kabullenme sürecine girdi. Ardından yaklaşık beş altı ay kadar önce ablamla paylaştım, öncelikle durumu anlamaya çalıştı ve bilgilenmek istediğini söyledi. Konuştukça ve araştırdıkça kabule geçti.

Tabii ki psikolojik destek almaya zorlandım ancak bu daha çok lehime işledi. Çünkü trans geçişleri için söz konusu psikolojik bir süreç var. Şanslıydım ki doktorum CETAD eğitimliydi ve transseksüelliği bilen bir doktordu. İlkokul ve lise dönemlerimde oldukça zorlandım. Feminin hareketlerim nedeniyle dışlanma ve hakarete uğradım. Üniversitede ise bu durumu bilinçli arkadaşlarımla paylaştım. Onun dışında hala tepki görmeye ara ara devam ediyorum. Tabii bazen okuldaki hocalarımın da homofobik ve transfobik sözlerine maruz kalabiliyorum. Dolaylı yollarla da olsa söylemlerinden vazgeçmiyorlar.

Hayalindeki meslek öğretmenlikti. Ve öğretmen olma yolunda eğitimime devam ediyorum. Cinsiyet kimliğimin bunun önüne geçmemesi için çaba gösteriyorum.

Cinsiyet kimliğim en çok arkadaşlık, aile, akraba aslında kısaca genel olarak toplumla iç içe olduğum zamanlarda zorluk yaşıyor ve zamanla özgüveninizi de yitiriyorsunuz. İlkokul ve lisede bu durumdan dolayı dışlanma, sözlü taciz ve alay konusu oldum. Özellikle ilkokul çocuklarının acımasız yönlerinin fazlasıyla hedefi haline gelmişim. 'Karı kılıklı', 'nonoş', 'top' gibi nefret söylemlerine maruz kaldım. Yine lisede kendimce yaptığım bakımlar kadın ve erkek arkadaşlarım tarafından alay konusu edilip, yanımda veyahut benim bulunmadığım ortamlarda bahsediliyordu. Üniversitede de yine sözü tacizlere maruz kalsam da arkadaş çevrem bilincli bireylerden oluşuyor olması söz konusu bu şiddetin sayısını biraz daha hafifletebiliyor. Cinsiyet kimliğimden dolayı en çok eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanmak istediğimde zorluk yaşıyorum.

Müzik, sinema ve tiyatro hobilerim arasında yer alıyor. Rahatça gerçekleştirebiliyorum. Sosyal medya kullanıyorum. Zaman zaman tacize uğradığım oluyor.

Onur Yürüyüşüne katılıyorum. Orada yalnız ve yalnız olmadığımı, benim gibi birçok bireyin de bulunduğunu ve bu gruba aidiyetimi hissederek mutlu

oluyorum. Destekler kadar sözlü hakaretleri de duyuyoruz ama o anlarda elimdeki bayrağı sallayıp ıslık çalarak sloganlar eşliğinde enerjimi atıyorum.

Şiddet... Zarar veren her türlü davranışı şiddet olarak tanımlıyorum. Bu elbette ki sadece fiziksel bir durum değil. Bir söz, bir davranış, bir eylem ya da darp. Bunların hepsini şiddetin içerisine almak mümkün. Hayatımda trans kimliğimden ötürü fiziksel bir şiddete maruz kalmamam da eğitim hayatımda ve sosyal çevremde bu durumdan dolayı sözlü ve psikolojik baskı olarak fazlasıyla şiddet gördüm. Trans ve eşcinsel arkadaşlarım için üzülüyorum, onlar için elimden hiçbir şey gelmemesi de bu üzüntümü artırıyor.

Okul ve medyaya bu durumda çok iş düşüyor. Çünkü her şeyin başı eğitim. Tabii ki doğru ve bilinçli bir eğitim. İnsanların bilinçlenmesi için ne gerekiyorsa yapılmalı. Devlet en öncelikli olarak eşcinsel ve transeksüel bireylerin varlığını kabul ederek dezavantajlı grupların sorunlarını gidermeye yönelik çalışmalara ağırlık vermeli.

GÖRÜŞMECİ 5

Bize biraz kendinizden bahsedip, cinsel yöneliminiz veya cinsiyet kimliğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kendinizdeki bu hali ilk ne zaman fark ettiniz, aile bireylerinizle bu durumu paylaştınız mı ve nasıl bir tepki ile karşılaştınız, psikolojik destek almaya zorlandınız mı? Peki arkadaşlarınızın ve çevrenizin tepkisi ne oldu?

Neredeyse herkesin bir meslek hayali vardır çocukken, sizin hayalinizdeki meslek neydi ve bu hayali gerçekleştirebildiniz mi? Öğrenim hayatınız nasıldı, bu süreçte karşılaştığınız baskı ve ayrımcılıklar oldu mu? Birde hobiler var tabii, hobilerinizi gün içinde rahatça gerçekleştirebiliyor musunuz; mesela sosyal medya kullanıyor musunuz, sanal ortamda hiç tacize uğradınız mı? Ve cinsiyet kimliğiniz veya cinsel yöneliminizden dolayı en çok hangi alanda zorluk yaşıyorsunuz?

Her yıl düzenlenen Onur Yürüyüşüne katılıyor musunuz, o gökkuşağı bayrağı açıldığında nasıl duygular yaşıyorsunuz, yürüyüş eylemleri sırasında çevreden ne gibi tepkiler alıyorsunuz, ne tür söylemlerle karşılaşıyorsunuz?

Peki şiddet ya da hayatınızdaki şiddet size neyi ifade ediyor? Medyada yer alan ayrımcılık ve nefret söylemi içerikli haberler sizde korku yaratıyor mu, hayatınızı ne ölçüde etkiliyor?

Sizce insanlarda bulunan nefret ve ayrımcılık olgusunu kırmak adına neler yapılmalı ve devletin rolü burada ne olmalı?

İsmim X. 22 yaşındayım. Üniversitede Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümü üçüncü sınıf öğrencisiyim. Eşcinsel bir erkeğim. Bu durumu ilk kez 4 yaşında kreşteyken hissetmişim. Kardeşimle iki yıl önce paylaştım ve çok anlayışla karşıladı. Annemleyse altı ay önce bu konuyu konuştum. Önce çok şaşırды ama sonra onu diğer LGBT anneleriyle tanıştırap durumu anlatınca, konuya hakim bir halk sağlığı uzmanıyla görüşürünce durumu kabul etti ve yanımda oldu. Arkadaşlarımın çoğu eşcinsel olmamasına rağmen bunu çok anlayışlı karşıladılar. Başlarda anlamadılar ancak daha sonra konuştukça ve eşcinsel olmanın bir seçim olmadığını anlattıkça kabul ettiler ve hep yanımda oldular. Okulumdan birkaç arkadaşım ve hocalarımdan bazılarıyla bu durumu paylaştım. Anlayışla karşıladılar. Şuan eminim ki bu durumu bilip hoş görmeyen insanlar da vardır ama bu insanları ciddiye almayı tercih etmiyorum.

Sosyal medya kullanıyorum ve şüana kadar hiç tacize uğramadım. Toplumun baskısı çok fazla. Herkes eşcinsellerden bir kadınla evlenip 'tedavi olması' nı bekliyor. Çoğu kimse bu durumun doğuştan geldiğini ve seçim olmadığını görmüyor ya da görmek istemiyor. Eşcinsellere sapık gözüyle bakılıyor ve tek bir insana bakıp bütün bir ırkı ya da bütün bir dili yargılamak ne kadar yanlış ise tek bir eşcinselle bakıp bütün eşcinselleri aynı görmenin de mantıksız olduğunu anlayamıyorlar.

Onur Yürüyüşüne katılıyorum. İnsanlar genel olarak sadece merakla bakıyorlar çünkü bu konudan hep kaçılmış hep saklanmış. Bilgisiz olanlar laf atıyorlar ama kalabalık olduğundan şiddete başvuramıyorlar. Sonradan sosyal medyada genel yorumlardan fark ediyoruz. Yine de sadece merakla bakan ya da bizi destekleyen insanlar da yok değil.

Şiddet bir kişiye ya da bir gruba tercih edecekleri ya da edemeyecekleri fikirler ve davranışlar yüzünden saf nefretle yapılan saldırdır. Hayatımda hiç şiddete maruz kalmadım. Medyada yer alan haberler kesinlikle bu coğrafyada mutlu olamayacağımı düşündürüyor ve en kısa zamanda okulum biter bitmez başka

ülkelere gitmek için araştırma yapıyorum. Burada nefret, homofobi ve transfobi o kadar fazla ki 'Acaba yarına kaç arkadaşım ya da ben yaşarız?' diye düşünmekten kendimi alıkoyamıyorum. Birçok arkadaşım sadece sokakta yürüdüğü için şiddete maruz kalırken, dışlanırken, aşağılanırken ve öldürülürken evimde oturmak bile benim için çok zor. Bu nedenle insanlara mümkün olduğunca eşcinselliği anlatmaya ve önyargılarını yıkmaya çalışıyorum.

Bunun tek ve en etkili yolu eğitim. Okullarda, üniversitelerde, devlet kurumlarında ve hastanelerde bu konuda bilinçlendirme yapılması gerekli. Özellikle sağlık personelinin eğitimi çok çok önemli. Bizim tek istediğimiz yaşamak, herkesle eşit şartlarda eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanmak. Bütün nefretin sebebi sadece ve sadece bilinçsizlik. Hiçbir insanın tercihi olmayan bir durumdan nefret derecesinde rahatsız olunabileceğine inanamıyorum.

Son Söz

Yaşadığımız bu süreçte öğrendiğimiz şu: Bireyin kendini bulmaya çalıştığı cinsiyete dair kimliğinin oluşum evresinde toplum onu bir kalıba sokmaya çalışıyor ve bu kalıpların dışına çıkıldığı zaman da "O" diye parmakla işaret edip toplumun sınırlarından ihraç ediyor.

Oysa cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği üzerinde seçim yapılabilecek bir durum olmayıp aksine içgüdüsel 'kalıcı kişisel' bir niteliktir. Şayet bu bir tercih olsa insanlar neden böyle zorlu bir süreci yaşamayı kabullensinler? Hiçbirimiz anne babamızı, fiziksel özelliklerimizi, ana dilimizi, etnik kökenimizi seçemiyorsak, nasıl ki bunların hepsine tesadüfi bir şekilde sahipsek ya da kime, ne zaman, nerede ve nasıl aşık olacağımızı bilemiyorsak cinsiyet kimliğimizi ve cinsel yönelimimizi de aynı tesadüf meydana getirmiş olamaz mı?

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 2'ye göre: 'HERKESİN yaşam hakkı yasayla korunur.' Kısacası nefes alan her birey yaşam hakkına sahiptir ve hiçbir surette bir bireyin rengi, etnik kökeni, cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği yahut görünümü onun yaşam hakkını elinden almaya gerekçe olamaz. Ne bir bireyin diğer bireyin yaşam hakkını ihlal etmeye ne de devletin bireyin yaşamını koruma yükümlülüğünü yerine getirmeyerek yaşam hakkı ihlaline sebebiyet vermesi söz konusu olmamalıdır.

Dolayısıyla herkesin insan olduğu ön kabulüne dayanarak, insan olmanın getirdiği en temel hürriyetlerle yaşayabilmek LGBT bireylerde de işlerlik kazanmalıdır. Bu durumda da en önemli görev her birimizindir. Bu nedenle de öncelikle insanı sadece insan olarak görme 'meziyetini' kazanmak ve her birimizin birbirinin dengi olduğu, hiçbirimizin bir diğerinden bir üstünlüğü olmadığını öğrenebilmek zorundayız. Çünkü, içimizde barış olmadan dünyada da barış olmaz.

Tüm bunlardan sonra LGBT bireyler her yıl düzenlenen Onur Yürüyüşüyle, kurdukları ve aktivist olarak çalıştıkları topluluklarla 'Her yer gökkuşağı' ve ' Biz de varız!' Demeye devam ederek seslerini herkese duyurmaya çalışıyorlar. Ve hatta geçtiğimiz günlerde trans bir aktivistin İzmir/Konak Kent Konseyi Eşitlik Meclisi'ne başkan olması ve verdiği demeç esnasında kurduğu şu cümle ile: 'Biz birbirimize dokundukça, sonunda başaracağız.' umudun var olmaya devam edeceğini göstermiştir